

שלישה מינין פרק ששי נזיר

ע א מ"י פ"ג מהל' אכל
הכל [א] ו:
ע ב ג מ"י פ"ה מהל'
ניחות הל' י' ופ"ג
מהל' אכל הלל ד:
ע ב ד ה מ"י פ"ה מהל'
טומאת מת הל' ב
סגנון עין רלל:

תורה אור השלם

1. לאביו ולאמו לאחיו
ולאחוחו לא יטמא להם
במתים בו נזר אלקיו על
ראשו: כבודו ו
2. כל ימי חגורו לז' על
פסח מת לא יבא:
כבודו ו
3. וכן המדקדק לא יצא
לא יחלל את מקדשו
אלקדו בו נזר משך
משחת אלקיו עליו אני
יקרא כא יב

הגהות הב"ח

[א] גמ' דלוריימא היא
הא אמר ר' יתק:
[ב] רש"י למה ר' וטומאה
בחיבורין מי היא וכו'
הקב"ה דהוי: [ד] ה'
הא אמר וכו' לא אמרו
שידא:

פ"י הרא"ש

התורה והתורה
השלישית מקרא מלא דבר
זכור לו יטמא: כלומר
שנפלא ומשלים לכל דבר
זאתו לבית שיש בו
טומאה בכלל לא יטמא
זאת: כשהוא אומר לא
בוא תזויהו גבי נזיר
הרבי יקרא יתירה הוא
להזיר על הביאה ועל
טומאה כדמפרש בסוגר
זאת נכנס בחלל המת
התורה בו משום לא יבוא
משום לא יטמא לוקה
זאת: והוא ידוע: באו
זאת: אבל טומאה וטומאה
זאת: מ"ה מ"ה משום טומאה
זאת: לא פשוט תוספת
טומאה בשניה כדפי'
סגנון: ורב יוסף אמר
ופילו טומאה וטומאה אף
לא תוספת טומאה
זאת: ומ"ה שיש אף התורה בו
ול תוספת אל תוספת:
הרש"י לו מתו ומת אחת
ותו אף מת אחת דנזיר
זאת: על הקרובים כמו
זאת: ה"ה יכול יתק חייב
זאת: להחלו ולא רש"י לא
חלל דהא לא כתב גבי
זאת: טומאה וטומאה גבי
זאת: תוספת דכתיב חייב
זאת: לקמן גמרינן נזיר פתח
זאת: דאמר אמו: א"ל ר' י'
זאת: ותיקש ליה מהיה
זאת: חייב טמא וכו': אלא
זאת: שיש אהדרי וסמי תק'
זאת: ריחית מקמי מתינו: לא
זאת: שיש כאן בחיבורין כאן
זאת: אל בחיבורין: אבי השכיב
זאת: רב יוסף לתרץ הברייתא
זאת: המשנה דלוקש אהדרי
זאת: לקיש דבוי רבה: ו
זאת: בחבורין בעוד מחובר
זאת: מת אם הרש"י לו מת לא
זאת: חייב: דמחולל ועומד
זאת: דא רבינו מנחם טומאה
זאת: אל טומאה: כאן שלא
זאת: בחבורי אחר שפירש מן

אמר רבה בר רב כהנא מקרא מלא דבר הכתוב לא יטמא בשואו
אומר לא יבא. גבי נזיר כמיני בני קראי להזיירו על
הטומאה להזיירו על הביאה כדמפרש בסמוך כשנכנס לאהל המת
אם [מתוך] זו משום לא יטמא ומשום לא יבא לוקה שמים ושמים

היו צבת אחת אבל טומאה לא משכח
לה שיתחייב שמים אם ה' התורה זו אל
תענה' ובסמוך מייתי מתינו' לאותו:
דאמר רב הונא נזיר שעומד
בבית הקברות והושיטו לו
מתו: דעל ד' הקברות הוא מזהיר
כ"ג' או מת אחר ונגע בו חייב ואמאי
הא מיטמא אקיימא ש"מ אפילו טומאה
וטומאה: **איתבייה אביי** [ה] נזיר
שהיה מת מונח לו על גביה וכו'
יבא' יהא חייב ת"ש [ה] צפספרי'
כתוב ת"ל לא יחלל י"ח דהא לא
כתב' גבי אהרת טומאה ונס בסמוך
אמר צדיק להחלו אחת לדרכי'
ולחלו כהן כפי דמתינו נזיר לכ"ג
ולקמן פרק ה' גדול (דף מת).
למדין מהדרי' [ג] ש"ס מחלו אמו:
א"ל. רב יוסף ותקשה לך מתימין
דמתן היה מטמא כל היוס
אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל
טמא אל טמא חייב על כל אחת ואחת
אע"ג דמחולל ועומד: **אלא** קשיא.
אלא ע"כ קמי דא רבייתא מקמי
מתינו: **לא** קשיא. אביי דא למרן
מתינו' וצרייתא כאן שהוא מחובר למת
[והתורה נז' ו] ומושיטיו לו מת אחר
לא מיחייב דה"ל [מחולל] ועומד: כאן
שלא בחבורים. שפירש כבר מהמת
והושיטו לו מת אחרים שפירש מהרש"ן
ואמרו לו אל טמא אין כאן מחולל
ועומד [ו] ותוספת' אף בו צ"ב צפספרי'
שנוג טמא הנוגע [נז' ו] יטמא שצעת

ימים כדדרשין צפק אין מעמידין [ע"ז דף לו]: כל אשר יגע בו
הטמא יטמא שצעת ודיקרב [א] מיקא' ואחר שפירש תוספת טומאה:
וטומאה בחיבורין דאורייתא. כלומר וכי צעלמא [א] שאר נוגע
וכי יהיה הנוגע טמא משום דיקרב צדיק דלוריימא:
והאמר ר' יתק ר' [ל] אמרו טומאה בחיבורין. פירוש דיקרב
צדיק אלא לענין תרומה וקדשים זה אמרין טומאה' שיהיה כנוגע'
צמת לטמא תרומה וקדשים אבל לנזיר לסמוך ולהביא קרבן טומאה
וכן לענין להמנע מעשות פסח לא העמידו דברייהו ולי דלוריימא
מאי שגא: **בחיבורי אדם באדם**. פי' ר"י שהשלישי הנוגע
בצנוג צמת דההוא ודאי מדרבנן טמא שצעת דכי אמר דיקרב
צדיק דלוריימא דוקא דנגע צנוג צמת וכו' פי' מעמידין [גו"ס]
אמר העיד יוסף בן יעזר דיקרב צדיק טמא ופירן דלוריימא
הוא כל אשר יגע בו הטמא יטמא ומסיק דלוריימא בחיבורין טמא
שצעת שלא בחיבורין טומאת ערב ואמו אינה וגזר אף שלא בחיבורין
טמא שצעת ואח"כ יוסף בן יעזר ושרא ולפירוש ר"י [נפרש] דלוריימא
בחיבורין היינו לו נגע צנוג צמת' אבל רש"י פירש התם ואמו
אינה וגזרו שלא בחיבורין אף אם פירש לגמרי: **מאי** שגא טומאה
וטומאה ד"א דהא מיטמא וקאי. ואין כאן תוספת [א] [וטומאה] קרינא
ציה טומאה' היא מיטמא וקאי ודומיא' דטומאה וטומאה דלא ליקי כגון
מת על כתיפו והושיטו לו מת אחר קודם שפירש מן הראשון טומאה
[וביאה] נמי היכא דמת על כתיפו והלך לאהל המת והתירו בו משום לא
יבא ומשום לא יטמא הא מיטמא וקאי ואמאי ליקי על הביאה ולי צנוג
צמת ופירש ונכנס לאהל המת הא אפילו טומאה וטומאה לוקה שמים
שחרי אין כאן מחולל ועומד: **כאן** בבית. נכנס צבת שצעתו מת
ולא נטמא קודם לכן אף ליקי שמים על לא יטמא ועל לא יבא שצעתיה
אל הבינה צבת שמים עליו: **כאן** בשדה. כלומר כל טומאה וטומאה
ממים צבת אחת כולה חדא התראה היא דהתראה דלאו דטומאה וטומאה
והושיטו לו מת אחר מחולל ועומד הוא ואין כאן תוספת טומאה מן השני.
מהר"ס ופ"ה קשה להצין:

מקרא מלא דבר הכתוב. נזיר לא יטמא להם צמותם להזיירו על
הטומאה וכשחזר ואמר כל ימי הזיר לה' על כל א' נפשות מת לא
יבא חזר והזיירו על ביאת אהל שבו מת לומר לך שאם יטמא צמת
וזכור ונכנס בזהל שיש בו מת חייב שמים: **אלא טומאה וטומאה**.

אלא אם נטמא צמת וחזר ונגע צמת
אחר צעוד שהוא נוגע צמת ראשון
אע"פ שהתירו לו אינו חייב אלא אחת
דהא מיטמא וקאי: **דאמר רב הונא**
נזיר שיהיה עומד צבת הקברות
והושיטו לו מתו ומת אחר. כלומר או
מתו או מת אחר. והאי דקאמר מתו
לאו דוקא שהוא אינו מותר ליעטמא
צמוס קרוב שלו לא צציו ולא צמאו:
חייב. מלקות אף על טומאת שמים:
איסיביה אביי כהן שיהיה לו מת מונח
על כתיפו כו' יכול יהא חייב ת"ל
ומן המקדש לא יבא ולא יחלל. וה"ה
לכהן הדיוט ונזיר נמי: שאינו מחולל.
שעדיין לא נטמא בו דיבר הכתוב
לא יטמא ואם נטמא לוקה ילא זהו
שנוגע צמת אחר שצעת הוא מחולל
באזו מת שמונה על כתיפו. וש"מ
דאינו טומאה וטומאה אינו חייב
וקשיא לרבי יוסף דלמד נזיר ואחד כהן
לדיוט ואחד כהן גדול כולן הוקשו
לענין טומאה שלא ליעטמא צמת: א"ל
וסיקאי לך מתימין. אצרייתא דהא
תנן דלפילו צמוטמא וטומאה חייב על
כל אחת ואחת: **שלא** בחיבורין.
דנגע צמת זה והלך ונטמא צמת אחר
ודכותה נמי צמתני דמתימין על כל
אחת ואחת כגון שנטמא זה והלך
ונגע צמת אחר וכי תנח הכא דאינו
חייב אלא אחת טומאה בחיבורין
שצעת שמונה לו מת על כתיפו נגע
צמת אחר וכדמינו לה צדיק דהכא

הוא דאינו חייב אלא אחת דטומאה אחת דמי הואיל ולא נסתלק
מעומאה ראשונה: [א] **וטומאה** בחיבורין. מי היא לה דלוריימא כחדא
טומאה משום דהוי מחובר עדיין צמת ראשון קאמרת לה דכי הדר נגע
צמת זה היא לה לכולה חדא טומאה מדלוריימא: **ובאמר רב יתק**
כר יוסף לא אמרו טומאה בחיבורין. אש דאש נוגע ידו צמת ואחתי
זו ידו אחרת נתונה ציד חבירו לא אמרת שיהא גם אחת חבירו כמי
שהוא מחובר ונגע טומאה זו אלא לענין קדשים ותרומה שאינו יכול
לאכול בהן עד שצעת אבל לענין נזיר לסמוך נזירותו ולהביא קרבן
על הטומאה ולעשה פסח שלא לעשותו שצעת שהוא טמא לא
[א] אמרין שיהא טומאה בחיבורין: **ואי אמרת דמדלוריימא**. הוי
שחזר טומאה בחיבורין טומאה אריכתא: **מאי שגא**. נזיר ובושה פסח
מקדשים ותרומה: ה"ה **כאן בחיבורי אדם באדם כאן בחיבורי אדם**
צמת. כלומר מי דמי הואו בחיבורי אדם באדם שזה נוגע צמת
והוא בחיבורי ומש"ה לא חשיבא ליה טומאת חיבורין לענין נזיר
ועושה פסח [א] אבל הכא טומאת חיבורי [אדם] צמת הויא ומשום הכי
היא לה טומאת חיבור שצעת כחדא ואינו חייב אלא אחת זו דהא
מיטמא וקאי ואמר מר שמי שאינו מחולל ילא זה שהוא מחולל והוקשו
נזיר והכנס כחמת לענין הפרשת טומאה: **וטומאה וביאה נמי** כן
מיטמא לו. שגא צבת בזהל ואמאי מיחייב ולי נמי מתימין
דנכנס בזהל שהמת שם הוה ליה טמא וכי הדר נגע אמאי חייב:
כאן צבת כאן צפספרי. כי אמרין אן דחייב על הביאה ועל
הטומאה כגון דנכנס צבת שהמת לתוכו דטומאה וביאה צבדי הדדי
והדר נכנס בזהל שמת תחתיו דפטור לפי שצבר הוא מחולל ועומד:
צבת

צבת
1. צ"ל אמר רבא אמר
רב הונא. 2. צ"ל שצעת
שמים. 3. צ"ל אפילו אם
פי'. 4. צ"ל אפילו אם
אל טמא. 5. כלן הוא
ספ"ד ומה"ד ומת אחר.
כלומר או מת אחר כו'.
6. צ"ל כתיב. 7. צ"ל
לדרכו זו. 8. צ"ל מנ"ש. 9. צ"ל כאן בחיבורין צעוד שהוא מחובר כו'. 10. צ"ל עס פתח חמת האלף ופתח התיי. 11. צ"ל איתא לא מקרי. ומיתו אין כאן ליתא. 12. צ"ל איתא תוספת טומאה. 13. צ"ל שחרי צעוד. 14. צ"ל דיקרב דיקרב מסתב שצעת ואחר שפירש אינו טמא כי אם טומאה ערב ויש כאן תוספת טומאה. 15. צ"ל טומאה בחיבורין. 16. צ"ל שיהיה נוגע צנוג צמת. 17. צ"ל ואלא בחיבורין היינו השלישי הנוגע צנוג צמת. 18. צ"ל רש"י. 19. צ"ל ואין כאן תוספת טומאה מחולל ועומד קרינא ביה. 19. צ"ל טומאה וביאה נמי הא מיטמא לו. 20. צ"ל מנ"ש דדומיא. 21. צ"ל גידול. ומית דדיה נמק.

[א] ב"א נ"א מ"ה מ"ג [ג] ע"י מוס'
שעטות י"ד ד"ה מ"ג [א] צ"ל
ב"ש.

גליון הש"ס
גמ' באן שלא בחיבורין.
ע"י נ"ה ד' מ' ע"א מ"ה
ודלמא:

הגהות הגר"א
[א] גמ' ולא יחלל נמק
ו"ב הלכו ו"ב מ"ה
המ"ס:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נוגע צנוג צמת.
א"מ: [א] ד"ה מ"ה שגא
טומאה וטומאה וכו' ואין
כאן תוספת טומאה קרינא
על טומאה.
ועד טומאה נמק ו"ב
ומחולל ועומד קרינא ביה
וטומאה וביאה נמי: א"מ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מקרא מלא
וכי על כל נפשות. מ'
נפשות נמק ו"ב נפש.
א"מ: [ב] ד"ה ה"ה כאן
מיחייב אדם וכו' אכל הפל'
טומאת חיבורי אדם צמת.
ר"ב ע"י א"מ: [ג] בא"ד
ואינו חייב אלא אחת. כאן
הס"ד: [ד] ד"ה ח"י ד"ה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ה] ד"ה ח"מיה
דלמד רב הונא וכו' דעל
הקברות
נמק ו"ב הקרובים.
א"מ: [ו] ד"ה ח"מיה
אבי נזיר. מ"י נזיר נמק
ו"ב הכן. א"מ: [ז] בא"ד
נפרשים כתוב ת"ל לא יחלל
ו"י. נמק ו"י א"ל וכו' זהו
א"מ: [ח] ד"ה לא יטמא וכו'
מחובר למת והתירו בו
ומושיטיו מ"י והתירו בו
והו"ו של ומושיטיו נמק
ו"ב וכו'. א"מ: [ט] בא"ד
אין כאן מחולל ועומד
ותוספת. מ"י ותוספת
נמק ו"ב אלא תוספת
טומאה אף בו צ"ב
שצעת כפ"ל: [א] בא"ד
כפ"ו ודיקרב מסתב
ואחר שפירש טומאת ערב
לפ"ל: [א] ד"ה וטומאה
בחיבורין דלוריימא לומר
נמק ו"ב שצעת נוגע
צמת וכי יהיה נוגע בו
וכי והאמר ר' יתק כן
יוק וכו' צוה אמרין
טומאה. מ"י טומאה נמק
ו"ב הנוגע צוה העומד
שהוא כנוגע כפ"ל: [א] ד"ה
בחיבורי אדם באדם וכו'
שהשלישי הנוגע צמת
צנוג צמת. מ"י ע"י
[א] בא"ד ולפי ר"י נפרש
דלוריימא בחיבורין היינו
נגע צנוג צמת. מ"י נגע
צנוג צמת נמק ו"ב
נגע צמת שלא בחיבורין
נו

שלישה מינין פרק ששי נזיר

מד.

עין משפט
נר מצוה

פא א מיי' פ"ב מהל' אלל הל' טו סגמ לאין רלו וכו' י"ד קימן שגמ טע"ק טו:

פב ב מיי' פ"ו מהל' מירוח פלגה ג:

פג ד מיי' שם הלכה א ג:

פד ה מיי' שם הלכה א ג:

פה ו מיי' שם פ"ז הלכה א:

פז ז מיי' שם פ"ו ה"ב:

פח ח מיי' שם הלכה א ג:

פח ט מיי' שם פ"ה הל' כ ופ"ב מהל' אלל הלכה א:

פכ י מיי' פ"ה מהל' מירוח הל' א סגמ לאין רכ:

הגהות התוספות

- מחייב כלי עד תוכה מירוח ש"ן כה"ד אחר תוכה מנוה. ל"ל דלסוק.
- ל"ל ה"ה תורה מלגה.
- נתיב דלמירוק לעיל (דף מה):

פי' הרא"ש

קרא אצ"פ שאינו מטמא לאכירה מטמא הוא לשררה ולגולגולת. דא"כ לשתוק קרא מיניה דמילא נתמטט כל מה אכירם. מה אחרות מיוחדת שגופה תלוי בו. פ"י שמוטלת עליו לקבורה אף אני אב"א שאר קרובים שמוטלין עליו לקבורה: כלה ר' יהודה היא. הנך ג' כרייתות כולן כרבי יהודה: ובא ושאל את ר' ישמעאל בן אלישע ואמר עליו משום דא"א שלא חסר ממנו דלום: שהטומאה והתגלחת סותרים דכתיב והימים הראשונים יפלו. ותגלחת סותרת לי לעיל דכתיב גידול שער של סתם נזיר: שהיוצא מן הגפן לא הותר מכללו. כגון לשתות יין מצוה וטומאה ותגלחת הותרו מכללן. טומאה למת מצוה ותגלחת לניזיר מצוה: כדדרשין לעיל מראשו: ת"ל לאכיר ולאמרו לא יטמ' וקרא יחידה הוא נפשות מת לא יבא לא יטמא להם (בבבא מצ"ל): ומה טומאה שלא עשה בה את הנזיר אינו לוקה. אבל תגלחת אחר שגלחו לוקה כדריש בשמעתיה מראש: אמר וטמא ראש נזיר למטמא ראש נזיר אהרן דחמנא ולא למטמא ראש נזיר: תער לא יעבור על ראש: תער לא יעבור על ראש: דמשמע לא יעבור כלל בין הוא עצמו בין אחר:

ובאו והודיעוהו לאחר ג' שנים ושאל את ר' יהושע בן ארישע אוקנוו שהיה רובה לקצרו כקצרי אצותיו ואמר לו לאצונו זומן שהוא שלם: **חומר** בטומאה ובתגלחת שסותרין. טומאה נהדיא כתיב והימים הראשונים יפלו ותגלחת סותרת שלשים כדלמירוק לקמן משום דבעינן גידול שער כדי גידול שער סתם נזירות: [כשיהא השער נשעת תגלחת מנוה: והיוצא מן הגפן אינו סותר. נהדיא ממשטיין ליה

נגמ': **חומר** ביוצא מן הגפן שלא הותר מבבבא. [ל' לאסוקר' יין מנוה כיון נהרות שלם נשבע שאשתה ואח"כ נזר נזיר אסור [צ"ן] ותגלחת הותרה: כנגלחת מנוה: כדלמירוק לקמן] (דף גה). מלאשו וטומאה הותרה כמת מנוה: וי"ן יותר מבבבא. למי שנשבע שאשתה: אמר קרא מיין ושכר. דמיומר כדלמירוק בפ"ק (לעיל דף ג): **כ"י** טמא (ד) מעיקרו סותר כי טמא (טמא) מרו מיעוטא הוא: **שלא** עשה במטמא כמיטמא. מטמא הנזיר אינו לוקה: **שעשו** בה המגלח. את הנזיר כמתגלח כנזיר עצמו ולקנו שניהן כדדרשין בסמוך:

אמר קרא ראשו. גבי מנוה להסיר מנוה נזיר: **תגלחת** שהותרה מבבבא אינו דין שלא תסתור. ור"ת טומאה מוכיח וי"ל מה לטומאה שכן סותרת את הכל: **ומה** תגלחת שהותרה מבבבא סותרת. ור"ת מה לתגלחת שכן עשה בה מגלח כמתגלח תלמיך [צ"ן] שלא עשה משקה כשומה וי"ל דמהאי טעמא נעשה צו משקה [כשומה] אלל צמר דמשני דין [אינו סותר] דין הוא דלא נעשה צו משקה כשומה הואיל דלא סותר: ומגלח

שיותר מכללו אמר קרא **מייין** ושכר יזיר **ל'אסוד** יין מצוה כיון רשות ויין יסתור את הכל ק"ו מטומאה מה טומאה שהותרה מכללה סותרת את הכל יין שלא הותר מכללו לא כ"ש שיסתור אמר קרא **והימים** הראשונים יפלו כי טמא נזיר טומאה סותרת ואין היין סותר ותגלחת סותרת את הכל ק"ו מטומאה ומה טומאה **שלא** עשו בה מטמא כמיטמא סותרת את הכל תגלחת שאינה סותרת אלא נעשה בה מטמא כמיטמא ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שאינה סותרת אלא יפלו כי טמא נזיר טומאה סותרת את הכל ואין תגלחת סותרת את הכל וטומאה נעשה בה מטמא כמיטמא ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים נעשה בה מטמא כמיטמא אמר קרא **וטמא** ראש נזיר למטמא ראש נזיר ותגלחת לא נעשה בה מגלח כמתגלח ק"ו מטומאה ומה טומאה סותרת את הכל לא עשו בה מטמא כמיטמא תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים יום לא כל שכן שלא נעשה מגלח כמתגלח אמר קרא **תער** לא יעבור על ראשו קרי ביה לא יעבור הוא ולא **יעבור** לאחר ותגלחת לא תותר מכללה ק"ו ומה יין שאינו סותר לא הותר מכללו ותגלחת שסותרת אינו דין שלא תותר מכללה אמר רחמנא ראשו ואמר רחמנא וקנו ותגלחת לא תסתור כלל קל וחומר מיין ומה יין שלא הותר מכללו אינו סותר תגלחת שהותרה מכללה אינו דין שלא תסתור בעינין גידול שער והא ליבא ויין יסתור שלשים יום ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שהותרה מכללה סותרת יין שלא הותר מכללו אינו דין שיסתור מידי הוא טעמא אלא משום גידול שער גבי יין הא קאים שערו: מתני'

יכול. באחותו שהוא מותר אלל לא בגולגולת על שאר קרובים: **שגופה** תלוי כה. כשדרה וגולגולת שזכך עיקר הגוף תלוי או צוה או צוה אף כל בשאר קרובים יכול ליעמא או כשדרה או בגולגולת או צרוז בניינו או צרוז מניינו וכו' ע"פ שהוא חסר משאר הגוף. ור"מ דמותר ליעמא לאצונו אצ"פ שהוא חסר ומיקשה דרב חסדא דהאיכא ר"ח בן יעקב דקאמר נמי הכי ושמע מינה לכולי עלמא לית להו דרב חסדא דלמך זומן שהוא שלם ולא זומן שהוא חסר: **הא** נמי ר"י היא. כלומר הוא דלמך כר"י ורב (ה) [חסדא] דלמך כי האי תנא: **דמיא** משה שמה אצונו על רבי ינאי **הכסן** בנינוק וצלו והודיעוהו **לאחר** שלש שנים וכה ושאל את רבי יוחנן **בן אלישע** וד' וקניס טעמו. מהו ליעמא ולהצוה כקצרי אצותיו: **ואמרו** לו לאצונו זומן שהוא שלם **ולא** אפסר לו שאינו חסר: **מתני'** וטומאה וסגולה הותרה: כנגלחת מנוה וצמת מנוה: **שהטומאה** סותרת את הכל. אפילו צמיות מנוה: ותיבין עליה קרבן. אשם ותורין או בני יוה: **וסגולה** אינה סותרת אלל שלשים יום. ואפילו צמיות מנוה: **גמ'** ה"ל לאצונו ולאמו לא יטמא. מנדי כתיב על כל נפשות מת לאצונו למה לי אלל לכהי הוא דלמך לאצונו לא יטמא אלל מיעמא הוא למת מנוה: ויין **יותר** מכללו. כגון גבי יין מנוה (ג) נשבע עליו לשתות מק"ו ומה טומאה כיון **לאסוד** יין מנוה. שנשבע עליו כיון רשות (ה) וכדנ"ש

צפ"ק דמסקתין (דף ג): והאי דמותר בקידושא ואצדלחא (ה) דלא חשיב ליה הותר מכללו משום דלא חל עליו מעולם נזירות משום (ו) דנשבע ועומד תר סיני הוא ומותר מכללו לא קחשיב ליה אלל היכא דחיל' ואח"כ מיטמרי צו: **ומה** טומאה שלא עשה **מטמא** כמיטמא. שהטומאה את הנזיר אינו עובר (ז) עליו וכדמוכח בסמוך: **תגלחת** שנעשה בה מגלח כמתגלח. שהמגלח את הנזיר עובר צלו דלקמן תער לא יעבור על ראשו קרי ביה לא יעבר ליה אחר: **אמר** קרא **וטמא** ראש נזיר למטמא (ח) ראש נזיר. מדלל כתיב וטמא לו ראש נזיר: **אמר** רחמנא ראשו וקנו. דמיימרי (ו) כדלמירוק לעיל (ה) להסיר מנוה נזיר נגלח: **בעינין** גידול שער. כדי לקיים צו מנוה גילוח כיום הבאת קרבנותיו וליכא: מידי הוא טעמא. דתגלחת דסותר אלל משום דבעינין דמיהוי ליה גידול שער ואילו הכא גבי יין למה ליה למיסקר הא קאי שערו דמיו לגילוח: מתני'

תורה אור השלם

- ועל כל נפשית מת לא יבא לאצונו ולאמו לא יטמא: וקרא כא יא
- מיין ושכר יזיר חמץ ויין חמץ שוכר לא ישנה וכל משרת עבדים לא ישתה ועבדים ליהם יבטיחם לא יאכלו: במדבר ו ג
- והזיר ליה את ימי נזרו. הכריא כבש בן שנתו לאשם: והימים הראשונים יפלו כי טמא נזיר: במדבר ו יב
- וכי ימות מת עליו פתתה פתאם וטמא ראש נזיר וצלו ראשו ביום שדחתו ביום השביעי יקלחנה: במדבר ו ט
- כל ימי נזרו נזרו תער לא יבא על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר ליה קדש יהיה גידול פת שער ראשו: במדבר ו ה

נוסחת הר"ב

- והכריז: (ג) נלל:
- דנשבע: (ד) נלל:
- למעמא את ראש נזיר הוא דהוה ואלא תאמר מדלל כתיב ביה וטמא לו ראש נזיר: (ו) דלא נריס כדלמירוק:

הגהות הר"ב

- רש"י ד"ה הא נמי וכו' כתיב ואלו הוא דלמך כי האי תנא: (ג) ר"ה וטומאה ותגלחת הותרו מכללן כמתגלח: (א) ר"ה ויין יותר וכו' יין מנוה. כי עין פ"ק דף ד: (ד) ר"ה לאסוד וכו' משום דמושבע ועומד:

הגהות מהר"ב

רשב"ר

[א] תוס' ד"ה וצלו וכו' ושאל את רבי יוחנן בן אלשע וקניס. כ"ל: [ב] ר"ה חומר וכו' קסם מירוח בעינין כ"ל: [ג] ר"ה חומר ביצוה כו' מכללו כגון לאסוקר כו' פ"ל: [ד] ר"ה כי טמא מנו טומאה סותר כו' טמא מנו מיעוטא הוא.